

Могильська Василина
студентка групи ППс-41
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Науковий керівник: Маркович Ірина
кандидат економічних наук, доцент
доцент кафедри економіки та фінансів
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Vasylyna Mohylska
student of group PPs-41
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

Scientific supervisor: Iryna Markovych
PhD (Economics),
Docent, Associate Professor of Economics and Finance Department
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

ПОДАТКОВЕ СТИМУЛЮВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ TAX INCENTIVES UNDER THE CONDITIONS OF MARITAL STATE

Економічний розвиток країни залежить від різноманітних факторів, зокрема від контрольної функції податків і зборів, ефективність якої досягається шляхом їх управління, а негативний вплив на фінансово-економічну сферу проявляється у кризі розвитку кожної країни, найбільш руйнівною з яких є війна.

Військова агресія російської федерації проти України суттєво вплинула на стан бізнесу і його ведення. З 05:30 24 лютого 2022 в Україні президентом Володимиром Зеленським було введено правовий режим – воєнний стан, що суттєво позначилося на суб'єктах підприємницької діяльності, а саме фізичних і юридичних особах.

Більшість підприємств, які працювали в областях, які перебувають в зоні активних бойових дій, або повністю припинили свою роботу, або знищені фізично, чи працюють в дуже складних умовах. Так само, суб'єкти підприємницької діяльності, які функціонують у «спокійних» регіонах країни відчували на собі наслідки війни, а саме: порушено логістичні зв'язки, експортоорієнтовані підприємства (повністю або частково) позбавлені (повністю або частково) можливості постачати продукцію (товари) за кордон, втрачено значну частину внутрішнього ринку збуту, а нереалізована готова продукція залишається на складах (включаючи швидкопсувні товари), мобілізація працівників (часто це висококваліфіковані та затребувані професії, які важко замінити), внутрішня та зовнішня міграція населення, порушення платіжного балансу та корпоративної платоспроможності, наприклад, будівельна галузь повністю припинила роботу тощо. Наведені фактори свідчать про негативний вплив на економіку України, тому що функціонування підприємств забезпечує податкові надходження до державного бюджету.

Головним призначенням податкового стимулювання є спонукання до ділової активності бізнес-структур, які мають на меті акумулювати свої кошти в бюджеті при розширенні їх діяльності через сплату податків.

Одна з важливих змін податкової системи під час війни – це можливість платникам податків, які перебували на загальній системі оподаткування, перейти на 3-тю групу єдиного податку та сплачувати єдиний податок за ставкою 2% [2]. Крім того, платники єдиного податку 3 або 4 групи зможуть перейти на ставку 2%.

Відповідно до податкової реформи представлені наступні зміни [3]:

- замість ПДВ і податку на прибуток бізнес має сплатити 2% від обороту;
- для фізичних осіб підприємці 1-ої та 2-ої групи застосована добровільна сплата єдиного податку;
- ставка єдиного податку для ФОП 1-ої групи з 1.01.2022 р. складає до 10% прожиткового мінімуму на місяць;
- ставка єдиного податку для ФОП 2-ої групи – 20% від мінімальної заробітної плати;
- з 01.03.2022 р. до припинення чи скасування воєнного стану і протягом 12 місяців після припинення, ФОПи на єдиному податку мають право не сплачувати єдиний внесок за себе;
- екологічний податок за 2022 рік не нараховується і не сплачується за тими об'єктами, які розташовані на територіях, де ведуться активні бойові дії, або на тимчасово окупованих територіях;
- земельний податок і плата за землю комунальної та державної власності за землю і паї, які знаходяться на територіях проведення бойових дій, на тимчасово окупованих територіях, територіях, які засмічені вибухонебезпечними предметами, на яких наявні фортифікаційні споруди - з 01.03.2022 року по 31.12 року, наступного за роком, у якому припинено воєнний, надзвичайний стан, не нараховується та не сплачується;
- ПДФО щодо власно вирощеної сільськогосподарської продукції нараховувати і сплачувати буде податковий агент, а не ФОП.

Якщо фізична особа підприємець не сплачує єдиного соціального внеску, то період відсутності платежів не зараховуватиметься його до страхового платежу [3].

Окрім цього, передбачене звільнення від сплати податку за землю і оренди за неї державної та комунальної власності на всіх територіях, де ведуться активні бойові дії. В таких умовах доцільним є впровадження гнучкої системи оподаткування і адміністрування податкових платежів не лише для виходу бізнесу та економіки з кризи і реалізації заходів пом'якшення негативних її наслідків, але і для майбутніх таких ситуацій, які можуть бути. Також можливі пільги для окремих регіонів, галузей або видів діяльності, які мають стратегічне значення для регіону або держави [1].

Верховна Рада України затвердила ряд податкових пільг щодо благодійної допомоги підприємствам, яка стимулює громадян допомагати державі в умовах воєнного стану:

- 1) не оподатковується ПДВ на гуманітарну допомогу у формі пального, яке передається Збройним силам України (ЗСУ) або територіальній обороні (ТрО);
- 2) не оподатковується податком на доходи фізичних осіб та військовим цільова благодійна допомога, яка спрямована для учасників бойових дій та осіб, що проживають на території, де ведуться бойові дії або які покинули місце проживання через військові дії;
- 3) до податкової знижки фізичної особи зараховуються сума коштів та вартість майна, пожертвованого неприбутковим організаціям, у розмірі, який не перевищує 16% суми річного оподаткованого доходу такої особи. За загальним правилом податкова знижка становить до 4% річного оподаткованого доходу;
- 4) особи, які здійснюють незалежну професійну діяльність та ФОПи на загальній системі оподаткування мають право віднести на витрати суму коштів або вартість майна, що передана у якості благодійності державним органам, підприємствам тощо.

Отож, уряд запровадив ряд ініціатив, які спрямовані на підтримку підприємництва, а саме:

- послаблення вимог щодо одержання і перевірок податкових правил під час воєнного стану;
- зниження податкового тиску, спрощення та поліпшення податкових правил;
- спрощення умов ведення бізнесу для фізичних осіб підприємців;
- кредитування і компенсації для бізнесу;
- підтримка аграрного бізнесу та харчової промисловості;
- релокація бізнесу (переміщення).

Отже, нові зміни у податковому законодавстві спрямовані не лише знизити податкове навантаження на підприємництво, привести до стабільності сегменти економіки, але й стимулювати благодійну допомогу ЗСУ та іншим державним органам, підприємствам, робота яких є важливою в умовах воєнного стану. Зауважимо, що усі зміни, які внесені до податкового законодавства набувають чинності лише за умови їх внесення до Податкового кодексу України, який дозволяє систематизуватися інформацію і відповідно організувати діяльність суб'єкта господарювання.

Перелік використаних джерел:

1. Могильська В. Стимулювання бізнесу в період воєнного стану в Україні. *Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах*: матеріали VIII Міжн. наук.-практ. конф. (Тернопіль, 1-2 черв. 2022 р). Тернопіль : ФОП Паляниця В. А., С. 195-197.

2. Не зупиняйтесь: як змінилися умови ведення бізнесу під час воєнного стану. URL: <https://mind.ua/openmind/20243421-ne-zupinyatis-yak-zminilis-umovi-vedennya-biznesu-pid-chas-voennogo-stanu> (дата звернення: 03.10.2022).

3. Чи треба платити податки під час війни. URL: <https://news.finance.ua/ua/chy-treba-platyty-podatky-pid-chas-viyny> (дата звернення: 03.10.2022).

УДК 658:664

Парфенюк Христина

студентка групи ППм-51

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Науковий керівник: Крамар Ірина

доктор економічних наук, доцент

професор кафедр економіки та фінансів

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Khrystyna Parfenyuk

student of the group PPM-51

Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

Scientific supervisor: Iryna Kramar

Doctor of Sciences (Economics), Assoc. Prof.

Professor of Economics and Finance Department

Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ FUNCTIONING OF UKRAINE FOOD INDUSTRY ENTERPRISES UNDER CONDITIONS OF WAR

Стан функціонування харчової галузі значною мірою впливає на стабільність української економіки. За даними Інституту економічних досліджень та політичних консультацій через війну очікується падіння промисловості на 42,6% при зменшенні ВВП на 31% [1]. Згідно з [2], у зв'язку з війною, режим часткової роботи або припинення функціонування має місце у 85% бізнесу в Україні, серед яких 1% припинили діяльність та не планують відновлення, а 35% призупинили діяльність, очікуючи кращих часів. Однак